

Pojęcie wywierania znaczącego wpływu w cenach transferowych

The Concept of Exerting Significant Influence in Transfer Pricing

dr Bartosz Kubista

Doktor nauk prawnych, adwokat i doradca podatkowy, asystent na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, Wiceprzewodniczący Zarządu Śląskiego Oddziału Krajowej Izby Doradców Podatkowych VII Kadencji

Streszczenie

W artykule omówiono znaczenie i skutki wywierania znaczącego wpływu w kontekście cen transferowych, w tym zwrócono uwagę na jego oddziaływanie na relacje między podmiotami powiązаныmi w ramach grup kapitałowych. Analiza obejmuje definicję wywierania znaczącego wpływu zgodnie z polskim ustawodawstwem. Uwzględniono także rozszerzenie interpretacji tego pojęcia od 2019 r. Podkreśla się, że wywieranie istotnego wpływu nie ogranicza się do udziałów kapitałowych czy formalnych powiązań zarządczych, ale również obejmuje zdolność do faktycznego kształtowania polityki finansowej, ekonomicznej lub operacyjnej innego podmiotu. Szeroka definicja i dynamiczny rozwój przepisów w tym zakresie mają kluczowe znaczenie dla przedsiębiorstw wielonarodowych, wymuszając bowiem dokładniejszą identyfikację powiązań i zapewnienie zgodności z przepisami regulującymi ceny transferowe, co ma na celu uniknięcie ryzyka podatkowego.

Słowa kluczowe: wywieranie znaczącego wpływu, ceny transferowe, prawo podatkowe, podatki, podmioty powiązane, podatek dochodowy od osób prawnych, CIT, dokumentacja cen transferowych, przedsiębiorstwa wielonarodowe.

Abstract

The article discusses the significance and consequences of exerting significant influence in the context of transfer pricing, highlighting its impact on the relationships between related entities within capital groups. It analyzes the definition of exerting significant influence according to Polish legislation, noting the expanded interpretation of this concept since 2019. It emphasizes that exerting significant influence is not limited to capital shares or formal managerial connections but also includes the ability to materially shape the financial, economic, or operational policy of another entity. The broad definition and dynamic development of regulations in this area are crucial for multinational enterprises, forcing them to more accurately identify connections and ensure compliance with the laws regulating transfer pricing to avoid tax risk.

Keywords: significant influence, transfer pricing, tax law, taxes, related entities, corporate income tax, CIT, transfer pricing documentation, multinational enterprises.

1. WPROWADZENIE

W dobie globalizacji i dynamicznego rozwoju międzynarodowych struktur korporacyjnych zarządzanie cenami transferowymi pozostaje kluczowym elementem strategii finansowej przedsiębiorstw. Ceny transferowe stosowane w transakcjach między powiązаныmi podmiotami odgrywają istotną rolę w prawidłowym rozliczaniu podatkowym, a przez to wpływają na optymalizację podatkową przedsiębiorstw wielonarodowych. Jednym z kluczowych aspektów regulujących stosowanie cen transferowych jest pojęcie wywierania znaczącego wpływu, które w Polsce zostało zdefiniowane w art. 11a ust. 2 ustawy z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych¹.

Pojęcie wywierania znaczącego wpływu jest fundamentalne dla zrozumienia mechanizmów cen transferowych, gdyż pozwala na identyfikację powiązań między podmiotami, które są niezbędne do właściwej oceny przepływów finansowych i transakcji w ramach grupy kapitałowej. Od 2019 r. termin ten odnosi się już nie tylko do posiadania udziałów kapitałowych w danym podmiocie lub formalnego pełnienia określonych funkcji kontrolnych lub zarządczych, ale również do możliwości kształtowania polityki finansowej, ekonomicznej lub operacyjnej innego podmiotu. Szeroka definicja wywierania znaczącego wpływu utrudnia jednoznaczną interpretację istnienia powiązań.

Zrozumienie roli i konsekwencji wywierania znaczącego wpływu w kontekście cen transferowych jest tymczasem

kluczowe z kilku powodów. Po pierwsze, pozwala na adekwatne rozpoznanie transakcji, które podlegają regulacjom o cenach transferowych, a przez to wymagają szczegółowej dokumentacji i analizy². Po drugie, ma znaczący wpływ na strategię podatkową przedsiębiorstw, gdyż identyfikacja istnienia powiązań między stronami transakcji obliuguje podmioty do ustalania cen transferowych na poziomie rynkowym, a tym samym ogranicza swobodę ustalania cen między tymi podmiotami. Stąd właściwe zrozumienie pojęcia wywierania znaczącego wpływu może chronić przedsiębiorstwa przed ryzykiem podatkowym i sankcjami związanymi z nieprawidłowościami w cenach transferowych.

Celem niniejszego artykułu jest dogłębna analiza pojęcia wywierania znaczącego wpływu w kontekście cen transferowych, z uwzględnieniem definicji zawartej w ustawie z dnia 15 lutego 1992 r., a także wyjaśnienie, jak pojęcie to wpływa na identyfikację powiązań między podmiotami, jakie konsekwencje niesie za sobą dla przedsiębiorstw oraz jakie znaczenie ma w kontekście przepisów dotyczących cen transferowych. Przez analizę uregulowań, orzecznictwa i literatury przedmiotu artykuł dostarcza kompleksowego spojrzenia na problematykę wywierania znaczącego wpływu, stanowi więc pomocne narzędzie dla praktyków zajmujących się cenami transferowymi.

2. POJĘCIE POWIĄZAŃ MIĘDZY PODMIOTAMI

Stwierdzenie istnienia powiązań między podmiotami ma zasadnicze znaczenie w cenach transferowych. Jeśli pominiemy się wyjątek dotyczący transakcji zawieranych z podmiotami z krajów lub terytoriów stosujących szkodliwą konkurencję podatkową, to właśnie istnienie owych powiązań wymusza przestrzeganie przez strony reżimu cen transferowych³. Słusznie zatem wskazuje się w doktrynie, że analiza powiązań między podmiotami powinna być pierwszym krokiem w zakresie rozpoznawania obowiązków w obszarze cen transferowych⁴. Poprzez określenie, kiedy podmioty są uznawane za powiązane, ustawodawca stara się zapewnić, że transakcje między takimi podmiotami są przeprowadzane na warunkach rynkowych, co zapobiega unikaniu opodatkowania⁵.

Katalog okoliczności nakazujących uznanie dwóch podmiotów za powiązane został istotnie zmieniony od dnia 1 stycznia 2019 r.⁶ i od tego czasu ulegał dalszemu rozszerzeniu. Obecnie za podmioty powiązane uznaje się:

- 1) podmioty, z których jeden podmiot wywiera znaczący wpływ na co najmniej jeden inny podmiot, lub
- 2) podmioty, na które wywiera znaczący wpływ:
 - a) ten sam inny podmiot lub
 - b) małżonek, krewny lub powinowaty do drugiego stopnia osoby fizycznej wywierającej znaczący wpływ na co najmniej jeden podmiot, lub
- 3) spółkę niebędącą osobą prawną i jej wspólnika, lub
- 4) spółkę, o której mowa w art. 1 ust. 3 pkt 1, i jej komplementariusza, lub
- 5) spółkę, o której mowa w art. 1 ust. 3 pkt 1a, i jej wspólnika, lub
- 6) podatnika i jego zagraniczny zakład, a w przypadku podatkowej grupy kapitałowej – spółkę kapitałową wchodzącą w jej skład i jej zagraniczny zakład⁷.

Powiązania dla celów cen transferowych oznaczają zaś po prostu relacje warunkujące uznanie danych podmiotów za powiązane, o których mowa w przywołanym wyżej art. 11a ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 15 lutego 1992 r.⁸ Nadto, na podstawie swoistej klauzuli antyabuzywnej zawartej w art. 11a ust. 4 tej ustawy, jeżeli między podmiotami występują relacje, które nie są ustanawiane lub utrzymywane z uzasadnionych przyczyn ekonomicznych, w tym mające na celu manipulowanie strukturą właścicielską lub tworzenie cyrkularnych struktur właścicielskich, to podmioty, między którymi występują takie relacje, uznaje się za podmioty powiązane. W świetle wskazanej regulacji istnienie sztucznych struktur właścicielskich lub podmiotów umieszczonych w łańcuchu transakcji wyłącznie celem uniknięcia powiązań jest równoznaczne z tym, że wszystkie podmioty występujące w takiej strukturze uznawane są za podmioty powiązane⁹.

Zważywszy na powyższe, powiązania między podmiotami determinują zatem następujące czynniki:

- 1) wywieranie znaczącego wpływu;
- 2) status wspólnika w spółce niebędącej osobą prawną w rozumieniu art. 4a pkt 14 ustawy z dnia 15 lutego 1992 r.¹⁰, wspólnika w spółkach jawnych będących podatnikami podatku dochodowego od osób prawnych oraz komplementariusza spółek komandytowych i komandytowo-akcyjnych;
- 3) relacja między podatnikiem a jego zagranicznym zakładem;
- 4) powiązania w ramach tzw. sztucznych struktur właścicielskich¹¹.

Tym samym obecnie podmiot powiązany nie musi posiadać ściśle określonego udziału kapitałowego w innym podmiocie. Wystarczające dla zaistnienia powiązań będzie bowiem już to, że wywiera on wpływ na działanie drugiego podmiotu¹². Bez znaczenia dla istnienia powiązań pozostaje przy tym to, czy mają one charakter krajowy czy zagraniczny¹³.

Rozpoznanie i odpowiednie zarządzanie powiązaniem między podmiotami stanowi istotę efektywnego stosowania cen transferowych, co ma zasadnicze znaczenie dla prawidłowego rozliczenia podatkowego w skali globalnej. Przeprowadzone rozważania wyraźnie ukazują, jak dynamiczny rozwój przepisów i praktyk dotyczących cen transferowych wpłynął na rozszerzenie katalogu okoliczności, w których podmioty uznawane są za powiązane. Zmiany te, wprowadzone od dnia 1 stycznia 2019 r., podkreślają ewolucję w rozumieniu powiązań, wykraczając bowiem poza tradycyjne relacje kapitałowe czy zarządcze, a obejmują również powiązania rodzinne oraz konstrukcje sztucznych struktur właścicielskich. Taka rozszerzona interpretacja ma kluczowe implikacje dla przedsiębiorstw, gdyż wymusza na nich większą uwagę i dokładność w identyfikacji powiązań oraz w dokumentowaniu transakcji, aby zapewnić zgodność z wymogami prawnymi i uniknąć ryzyka podatkowego. Szczególne znaczenie w tym obszarze ma zaś definicja wywierania znaczącego wpływu, będąca podstawową determinantą istnienia powiązań od dnia 1 stycznia 2019 r.

3. POJĘCIE WYWIERANIA ZNACZĄCEGO WPLYWU

Jak wcześniej wskazano, w świetle obowiązujących regulacji pojęcie „wywierania znaczącego wpływu” pozostaje

istotnym elementem definicji podmiotów powiązanych, warunkującym istnienie powiązań między podmiotami, przesadzającym, kiedy dwie jednostki lub więcej jednostek należy traktować jako powiązane.

Jak wspomniano, od dnia 1 stycznia 2019 r. jedną z przesłanek uznania podmiotów za powiązane jest „wywieranie znaczącego wpływu”¹⁴. Zgodnie z art. 11a ust. 2 ustawy z dnia 15 lutego 1992 r. przez wywieranie znaczącego wpływu, o którym mowa w ust. 1 pkt 4 lit. a i b, rozumie się:

- 1) posiadanie bezpośrednio lub pośrednio co najmniej 25%:
 - a) udziałów w kapitale lub
 - b) praw głosu w organach kontrolnych, stanowiących lub zarządzających, lub
 - c) udziałów lub praw do udziału w zyskach, stratach, lub majątku, lub ich ekspektatywy, w tym jednostek uczestnictwa i certyfikatów inwestycyjnych, lub
- 2) faktyczną zdolność osoby fizycznej do wpływania na podejmowanie kluczowych decyzji gospodarczych przez osobę prawną lub jednostkę organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej, lub
- 3) pozostawanie w związku małżeńskim albo występowanie pokrewieństwa lub powinowactwa do drugiego stopnia.

Słusznie podkreśla się w doktrynie, że pojęcie wywierania znaczącego wpływu obejmuje obecnie trzy obszary:

- 1) bezpośrednie lub pośrednie powiązania właścicielskie, zarządcze lub kontrolne;
- 2) faktyczną zdolność do wpływania na decyzje podmiotu;
- 3) powiązania rodzinne¹⁵.

Nie ma przy tym oczywiście przeszkód, by przesłanki te występowały łącznie¹⁶. Znaczący wpływ może być wywierany przez jeden podmiot na drugi podmiot lub przez jakiś podmiot na dwa podmioty jednocześnie¹⁷.

Zgodnie z art. 11a ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 15 lutego 1992 r. posiadanie, bezpośrednio lub pośrednio, co najmniej 25% udziałów w kapitale, praw głosu w organach lub udziału w zyskach lub majątku przekłada się wprost na wywieranie znaczącego wpływu. Sam fakt posiadania wskazanego udziału jest zatem wystarczający do tego, by uznać, że między podmiotami istnieją powiązania, o których mowa w art. 11a ust. 1 pkt 4 lit. a lub b przywołanej ustawy. Nie ma w tym wypadku konieczności badania, czy ów udział faktycznie przekłada się na możliwość wywierania wpływu na działania drugiego podmiotu¹⁸. Zgodnie z tą definicją o wywieraniu znaczącego wpływu (a przez to o istnieniu powiązań dla celów cen transferowych) świadczy szerokie spektrum instrumentów, takich jak posiadanie udziału w kapitale, praw głosu w organach kontrolnych, stanowiących lub zarządzających, jednostek uczestnictwa, certyfikatów lub innych praw związanych z uczestnictwem w zyskach lub w majątku lub ich ekspektatywy, przez co istnienia powiązań w tym rozumieniu nie przerywa wprowadzenie do grupy kapitałowej np. funduszu inwestycyjnego¹⁹.

Słusznie wskazuje się w doktrynie, że „bezpośredni stopień powiązań dotyczy relacji, w której identyfikowane są dwa podmioty. Jest to więc np. typowa relacja pionowa, gdzie jeden podmiot ma możliwość decydowania o działalności drugiego podmiotu”²⁰. Możliwe jest również występowanie bezpośrednich powiązań horyzontalnych, dotyczące relacji między dwiema spółkami siostrami²¹. Posiadanie pośrednio

udziału lub prawa oznacza przy tym sytuację, w której jeden podmiot posiada w drugim podmiocie udział lub prawo za pośrednictwem innego podmiotu lub większej liczby podmiotów, przy czym wielkość posiadanego pośrednio udziału lub prawa odpowiada:

- 1) gdy wszystkie wielkości udziałów lub praw łączących te podmioty są równe – wielkości udziału albo prawa łączącego dowolne dwa podmioty spośród wszystkich podmiotów uwzględnianych przy ustalaniu posiadania pośrednio udziału lub prawa;
- 2) gdy wielkości udziałów lub praw łączących te podmioty są różne – najniższej wielkości udziału lub prawa łączącego podmioty, między którymi wielkość posiadanego pośrednio udziału lub prawa jest ustalana;
- 3) gdy podmioty, między którymi wielkość posiadanego pośrednio udziału lub prawa jest ustalana, łączy więcej niż jeden posiadany pośrednio udział lub prawo – sumie wielkości posiadanych pośrednio udziałów lub praw²².

Co ważne, nakazanie proporcjonalnego rozliczenia kwoty pomniejszającej podstawę opodatkowania odnosi się tylko do podmiotów, na które podatnik wywiera znaczący wpływ, a nie do wszystkich podmiotów, które mogą stanowić podmioty powiązane z podatnikiem w rozumieniu art. 11a ustawy z dnia 15 lutego 1992 r.²³

Co istotne: „Użyty [w art. 11a ust. 2 pkt 1 ww. ustawy – przyp. B.K.] spójnik «lub» w odniesieniu do powiązań bezpośrednich i pośrednich dopuszcza scenariusz, gdy oba rodzaje powiązań występują jednocześnie. W takim przypadku limit 25% odnosi się łącznie do powiązań bezpośrednich i pośrednich”²⁴.

Przez faktyczną zdolność do wpływania na decyzje podmiotu należy rozumieć wszystkie te sytuacje, w których dana osoba fizyczna może oddziaływać na decyzje gospodarcze danego podmiotu i kształtować jego działania mimo braku formalnego umocowania w organach²⁵. W orzecznictwie wskazuje się zaś, że faktyczna zdolność oznacza możliwość wpływania na kluczowe decyzje gospodarcze zarówno poprzez sprawowanie formalnych funkcji w podmiocie powiązanym, jak i poprzez rzeczywistą możliwość takiego wpływu bez formalnego umocowania²⁶. Niewątpliwie chodzi tu o okoliczności, w których określone osoby fizyczne, choćby nieformalnie, mogą kształtować działalność podmiotów realizujących między sobą transakcje lub ingerować w nią²⁷.

Decyzje te mogą dotyczyć różnych sfer działalności podmiotów, np. manipulowania strukturą zarządczą lub właścicielską, wprowadzenia na rynek nowych produktów czy usług, podejmowania decyzji o zmianie przedmiotu działalności²⁸ czy powoływania kluczowych pracowników, podjęcia decyzji o zbyciu aktywów, likwidacji lub przekształceniu podmiotu²⁹. Przesłankę tę uważa się za spełnioną również wtedy, gdy osoba fizyczna – nawet mimo braku formalnego umocowania – swoimi działaniami wpływa na decyzje podejmowane przez inne organy spółki³⁰. Wskazówek dostarcza tu także sam ustawodawca, który jako przykłady takich działań wymienia:

- 1) wskazywanie przez osobę fizyczną członków organów zarządzających lub nadzorujących u podatnika;
- 2) podejmowanie decyzji o:
 - a) rezygnacji z części działalności,
 - b) wprowadzeniu na rynek nowego produktu;

c) przejściu pewnego zakresu działalności od podmiotu powiązanego³¹.

Zauważa się przy tym, że wspólnik nie posiada faktycznej zdolności do oddziaływania na podejmowanie kluczowych decyzji gospodarczych przez spółkę, o której mowa w art. 11a ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 15 lutego 1992 r., gdyż jego wpływ na działalność spółki ogranicza się wyłącznie do zakresu wynikającego z umowy spółki i przepisów ustawy z dnia 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych³², co jednak nie przekłada się na uzyskanie przez wspólnika wpływu na podejmowanie kluczowych decyzji gospodarczych przez taką spółkę³³.

Faktyczny wpływ na decyzje innego podmiotu, o którym mowa w art. 11a ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 15 lutego 1992 r., może wywierać wyłącznie osoba fizyczna. Poza zakresem omawianej przesłanki pozostaje sytuacja, gdy osoba prawna – z racji przyznanych uprawnień przez swoje organy – ma faktyczną zdolność do oddziaływania na podejmowane przez nie kluczowe decyzje gospodarcze³⁴. Nie ulega również wątpliwości, że zastosowanie tej przesłanki ograniczone jest wyłącznie do wpływu na decyzje o charakterze gospodarczym, czyli związane z całokształtem mechanizmów dotyczących świadczenia usług oraz wytwarzania, podziału i wymiany dóbr. Wpływanie na decyzje podmiotu nie będzie świadczyć o wywieraniu znaczącego wpływu przez daną osobę fizyczną na decyzje o innym charakterze³⁵.

W przypadku powiązań o charakterze rodzinnym wywieranie znaczącego wpływu definiuje się jako pozostawanie w związku małżeńskim albo występowanie pokrewieństwa lub powinowactwa do drugiego stopnia, czyli:

- 1) w przypadku pokrewieństwa w linii prostej – pokrewieństwa do relacji między dziadkami a wnukami;
- 2) w przypadku pokrewieństwa w linii bocznej – pokrewieństwa między rodzeństwem³⁶;
- 3) w przypadku powinowactwa – relacji z synową, zięciem i teściami oraz rodzeństwem małżonków lub małżonkami rodzeństwa³⁷.

Od dnia 1 stycznia 2019 r. powiązania wygasają wraz z rozwiązaniem małżeństwa³⁸. Wskazuje na to przede wszystkim wyraźne odwołanie się przez ustawodawcę do „pozostawania” w związku małżeńskim. Należy się zgodzić z poglądem, że powinowactwo istnieje między małżonkiem a krewnymi drugiego małżonka i trwa mimo ustania małżeństwa na skutek rozvodu lub śmierci jednego z małżonków³⁹. Istnienie powiązań determinuje samo istnienie powiązań rodzinnych. Nie ma tu zatem znaczenia okoliczność, czy istnienie owych więzi przekłada się na faktyczną możliwość wywierania wpływu na drugi podmiot⁴⁰.

4. PODSUMOWANIE

Przeprowadzona analiza pojęcia wywierania znaczącego wpływu w kontekście cen transferowych rzuca nowe światło na złożoność i wielowymiarowość powiązań między podmiotami w ramach grup kapitałowych. Ustalenia podkreślają, że szeroka definicja tego terminu przyjęta w polskim ustawodawstwie istotnie rzutuje na rozliczenia podatkowe oraz wymaga od przedsiębiorstw wielonarodowych szczegółowego badania na potrzeby zweryfikowania istnienia obowiązku dokumentacyjnego.

Analiza wykazała, że wywieranie znaczącego wpływu nie ogranicza się jedynie do relacji kapitałowych czy formalnych powiązań zarządczych, lecz także obejmuje zdolność do faktycznego kształtowania polityki finansowej, ekonomicznej lub operacyjnej innego podmiotu. Ta rozszerzona interpretacja wymaga od podatników głębszego zrozumienia i identyfikacji powiązań między podmiotami celem zapewnienia zgodności działania z przepisami o cenach transferowych. Przykładowo możliwość wywierania wpływu na decyzje podmiotu, nawet bez formalnych uprawnień do zarządzania czy kontroli, obliuguje do traktowania takich podmiotów jako powiązanych w kontekście cen transferowych, co wymusza na podatnikach szczegółową analizę możliwości wpływania na decyzje gospodarcze.

Zagadnienie to ma również istotne implikacje dla praktyki regulacyjnej i prawnej. Szeroka definicja wywierania znaczącego wpływu wymaga od organów podatkowych i przedsiębiorstw ciągłej interpretacji i adaptacji do zmieniającego się otoczenia biznesowego. Wskazuje to na potrzebę dynamicznego podejścia do analizy powiązań między podmiotami oraz elastyczności w dostosowywaniu strategii podatkowych do ewoluujących ram prawnych.

Uprawnione jest zatem twierdzenie, że pojęcie wywierania znaczącego wpływu odgrywa kluczową rolę w zarządzaniu cenami transferowymi, rzutuje bowiem bezpośrednio na sposób identyfikacji i dokumentacji transakcji między podmiotami powiązanymi. Jego głębokie zrozumienie pozwala na skuteczną minimalizację ryzyka podatkowego oraz zapewnienie zgodności z przepisami prawa podatkowego. Wymaga to jednak od przedsiębiorstw i ich doradców podatkowych stałego monitorowania zmian w przepisach, orzecznictwie i praktyce biznesowej, aby efektywnie zarządzać cenami transferowymi i unikać negatywnych konsekwencji podatkowych.

Przypisy

- ¹ Tekst jednolity Dz.U. z 2023 r. poz. 2805 ze zm., dalej: ustawa z dnia 15 lutego 1992 r.
- ² J. Sarnowski, M. Jamroży, *Raportowanie cen transferowych (TPR)*, „Doradztwo Podatkowe – Biuletyn Instytutu Studiów Podatkowych” 2021, nr 7, s. 4-5.
- ³ B. Materna, *Podmioty obowiązane do sporządzania lokalnej dokumentacji cen transferowych na gruncie ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych*, „Doradztwo Podatkowe – Biuletyn Instytutu Studiów Podatkowych” 2020, nr 10, s. 34-37.
- ⁴ *Podmioty powiązane. Obowiązki podatkowe. Raportowanie transakcji grupowych*, red. J.F. Mika, Warszawa 2022, s. 1.
- ⁵ K. Gil, A. Obońska, A. Waclawczyk, A. Walter, *Komentarz do art. 11a Ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych*, Legalis 2019/el., nb. 10.
- ⁶ Nowelizacja została wprowadzona na podstawie ustawy z dnia 23 października 2018 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych, ustawy – Ordynacja podatkowa oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 2193).
- ⁷ Art. 11a ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 15 lutego 1992 r.; por. również M. Jamroży, *Obowiązek dokumentacyjny – definicje, progi istotności, elementy, zarządzanie dokumentacją*, w: *Dokumentacja podatkowa cen transferowych*, red. M. Jamroży, Gdańsk 2023, s. 32-34.
- ⁸ Art. 11a ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 15 lutego 1992 r.
- ⁹ B. Materna, *Podmioty uznawane za powiązane w rozumieniu przepisów ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych*, „Doradztwo Podatkowe – Biuletyn Instytutu Studiów Podatkowych” 2019, nr 11, s. 31-33.

- ¹⁰ Oznacza to spółkę inną niż:
- 1) spółka posiadająca osobowość prawną, w tym także spółka związana na podstawie rozporządzenia Rady (WE) nr 2157/2001 z dnia 8 października 2001 r. w sprawie statutu spółki europejskiej (SE) (Dz. Urz. WE L 294 z 10.11.2001, s. 1, ze zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 6, t. 4, s. 251);
 - 2) spółka kapitałowa w organizacji;
 - 3) spółki, o których mowa w art. 1 ust. 3 pkt 1 i 1a, mające siedzibę lub zarząd na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
 - 4) spółka niemająca osobowości prawnej, mająca siedzibę lub zarząd w innym państwie, jeżeli zgodnie z przepisami prawa podatkowego tego innego państwa jest traktowana jak osoba prawna i podlega w tym państwie opodatkowaniu od całości swoich dochodów bez względu na miejsce ich osiągnięcia.
- ¹¹ T. Kosieradzki, R. Piekarczyk, A. Rynkowska, *Ceny transferowe 2019. Mechanizmy, dokumentacje, raportowanie*, Warszawa 2019, s. 57; *Ceny transferowe w czasie kryzysu*, red. nauk. J.F. Mika, Warszawa 2020, s. 57-60.
- ¹² P. Małecki, M. Mazurkiewicz, *Komentarz do art. 11a Ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych*, LEX 2023/el.
- ¹³ K. Gil, A. Obońska, A. Waclawczyk, A. Walter, dz. cyt., nb. 9.
- ¹⁴ B. Materna, *Podmioty uznawane za powiązane...*, dz. cyt., s. 31-33.
- ¹⁵ M. Jamroży, dz. cyt., Gdańsk 2023, s. 34; P. Małecki, M. Mazurkiewicz, dz. cyt.; *Ceny transferowe z czasie kryzysu*, dz. cyt., s. 57-60.
- ¹⁶ B. Materna, *Podmioty uznawane za powiązane...*, dz. cyt., s. 31-33; por. *Leksykon cen transferowych*, red. J.F. Mika, Warszawa 2019, s. 668.
- ¹⁷ *Podmioty powiązane. Obowiązki podatkowe...*, dz. cyt., s. 1-3.
- ¹⁸ Por. K. Gil, A. Obońska, A. Waclawczyk, A. Walter, dz. cyt., nb. 12.
- ¹⁹ Uzasadnienie rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych, ustawy – Ordynacja podatkowa oraz niektórych innych ustaw, druk sejmowy nr 2860 (VIII kad.), <https://orka.sejm.gov.pl/Druki8ka.nsf/0/9060A2C883ED1DE4C12583130069CECC/%24File/2860-uzas.docx>, s. 174-175, dostęp: 11.04.2024.
- ²⁰ T. Kosieradzki, R. Piekarczyk, A. Rynkowska, *Ceny transferowe 2019...*, dz. cyt., s. 61.
- ²¹ M. Jamroży, dz. cyt., s. 35-36.
- ²² Art. 11a ust. 3 ustawy z dnia 15 lutego 1992 r.; por. też B. Materna, *Podmioty uznawane za powiązane...*, dz. cyt., s. 31-33.
- ²³ Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego (dalej: WSA) w Poznaniu z dnia 23 listopada 2023 r., I SA/Po 592/23, <https://orzeczenia.nsa.gov.pl/doc/F08BD0D741>, dostęp: 11.04.2024.
- ²⁴ Uzasadnienie rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych..., dok. cyt., s. 174-175.
- ²⁵ Por. *Leksykon cen transferowych*, dz. cyt., s. 668-669; M. Jamroży, dz. cyt., s. 40.
- ²⁶ Interpretacja indywidualna Dyrektora Krajowej Informacji Skarbowej (dalej: Dyrektor KIS) z dnia 12 września 2019 r., 0114-KDIP-2-2.4010.358.2019.1.SJ, <https://eureka.mf.gov.pl/informacje/podglad/422991>, dostęp: 11.04.2024.
- ²⁷ T. Kosieradzki, R. Piekarczyk, A. Rynkowska, *Ceny transferowe 2019...*, dz. cyt., s. 66.
- ²⁸ *Podatki w grupie kapitałowej. Obowiązki sprawozdawcze*, red. nauk. J.F. Mika, Warszawa 2023, s. 98.
- ²⁹ Interpretacja indywidualna Dyrektora KIS z dnia 17 marca 2020 r., 0111-KDIB1-2.4010.23.2020.1.MS, <https://eureka.mf.gov.pl/informacje/podglad/410480>, dostęp: 11.04.2024.
- ³⁰ J.F. Mika, *Zarządzanie ryzykiem podatkowym w cenach transferowych. Obowiązki i ryzyka sprawozdawcze*, Warszawa 2021, s. 28-29.
- ³¹ Uzasadnienie rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych..., dok. cyt., s. 175.
- ³² Tekst jednolity Dz.U. z 2024 r. poz. 18 ze zm.
- ³³ Wyrok WSA w Poznaniu z dnia 17 listopada 2020 r., I SA/Po 454/20, <https://orzeczenia.nsa.gov.pl/doc/551AC3493B>, dostęp: 11.04.2024.
- ³⁴ Wnioski takie płyną z analizy wyroku WSA w Kielcach z dnia 26 sierpnia 2021 r. (I SA/Ke 364/21, LEX nr 3223908), w którym Sąd zakwestionował możliwość wywierania znaczącego wpływu przez gminę na instytucję kultury tylko z tego powodu, że rada gminy nadaje takiej instytucji statut.
- ³⁵ Wyrok WSA w Poznaniu z dnia 17 listopada 2020 r., I SA/Po 454/20, dok. cyt.; *Podmioty powiązane. Obowiązki podatkowe...*, dz. cyt., s. 8-9.

³⁶ Art. 61⁷ ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy, tekst jednolity Dz.U. z 2023 r. poz. 2809 ze zm., dalej: k.r.o. Por. również J.F. Mika, *Zarządzanie ryzykiem podatkowym...*, dz. cyt., s. 27.

³⁷ Art. 61⁸ k.r.o.

³⁸ J.F. Mika, *Ceny transferowe. Komentarz do rozporządzeń. Metody szacowania i analizy cen transferowych. Obowiązki sprawozdawcze. Strategia podatkowa. Schematy podatkowe MDR. Przykłady*, Warszawa 2021, s. 28-29; tenże, *Zarządzanie ryzykiem podatkowym...*, dz. cyt., s. 26.

³⁹ K. Gil, A. Obońska, A. Waclawczyk, A. Walter, dz. cyt., nb. 20.

⁴⁰ T. Kosieradzki, R. Piekarczyk, A. Rynkowska, *Ceny transferowe. Analizy porównawcze, dokumentacje, compliance*, Warszawa 2021, s. 27; P. Małecki, M. Mazurkiewicz, dz. cyt.

Bibliografia

Literatura

- Ceny transferowe w czasie kryzysu*, red. nauk. J.F. Mika, Warszawa 2020.
- Dokumentacja podatkowa cen transferowych*, red. M. Jamroży, Gdańsk 2023.
- Gil K., Obońska A., Waclawczyk A., Walter A., *Komentarz do art. 11a Ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych*, Legalis 2019/el.
- Gil K., Obońska A., Waclawczyk A., Walter A., *Podatek dochodowy od osób prawnych. Komentarz*, Warszawa 2019.
- Jamroży M., *Obowiązek dokumentacyjny – definicje, progi istotności, elementy, zarządzanie dokumentacją*, w: *Dokumentacja podatkowa cen transferowych*, red. M. Jamroży, Gdańsk 2023.
- Kosieradzki T., Piekarczyk R., Rynkowska A., *Ceny transferowe. Analizy porównawcze, dokumentacje, compliance*, Warszawa 2021.
- Kosieradzki T., Piekarczyk R., Rynkowska A., *Ceny transferowe 2019. Mechanizmy, dokumentacje, raportowanie*, Warszawa 2019.
- Leksykon cen transferowych*, red. J.F. Mika, Warszawa 2019.
- Małecki P., Mazurkiewicz M., *CIT. Komentarz. Podatki i rachunkowość*, wyd. 14, Warszawa 2023.
- Małecki P., Mazurkiewicz M., *Komentarz do art. 11a Ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych*, LEX 2023/el.
- Materna B., *Podmioty obowiązane do sporządzania lokalnej dokumentacji cen transferowych na gruncie ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych*, „Doradztwo Podatkowe – Biuletyn Instytutu Studiów Podatkowych” 2020, nr 10
- Materna B., *Podmioty uznawane za powiązane w rozumieniu przepisów ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych*, „Doradztwo Podatkowe – Biuletyn Instytutu Studiów Podatkowych” 2019, nr 11.
- Mika J.F., *Ceny transferowe. Komentarz do rozporządzeń. Metody szacowania i analizy cen transferowych. Obowiązki sprawozdawcze. Strategia podatkowa. Schematy podatkowe MDR. Przykłady*, Warszawa 2021.
- Mika J.F., *Zarządzanie ryzykiem podatkowym w cenach transferowych. Obowiązki i ryzyka sprawozdawcze*, Warszawa 2021.
- Podatki w grupie kapitałowej. Obowiązki sprawozdawcze*, red. nauk. J.F. Mika, Warszawa 2023.
- Podmioty powiązane. Obowiązki podatkowe. Raportowanie transakcji grupowych*, red. J.F. Mika, Warszawa 2022.
- Sarnowski J., Jamroży M., *Raportowanie cen transferowych (TPR)*, „Doradztwo Podatkowe – Biuletyn Instytutu Studiów Podatkowych” 2021, nr 7.

Akty prawne

- Rozporządzenie Rady (WE) nr 2157/2001 z dnia 8 października 2001 r. w sprawie statutu spółki europejskiej (SE), Dz. Urz. WE L 294 z 10.11.2001, s. 1, ze zm., Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 6, t. 4, s. 251.
- Ustawa z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych, tekst jednolity Dz.U. z 2023 r. poz. 2805 ze zm.
- Ustawa z dnia 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych, tekst jednolity Dz.U. z 2024 r. poz. 18 ze zm.
- Ustawa z dnia 23 października 2018 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych, ustawy – Ordynacja podatkowa oraz niektórych innych ustaw, Dz.U. poz. 2193.
- Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy, tekst jednolity Dz.U. z 2023 r. poz. 2809 ze zm.

Orzecznictwo

Wyrok WSA w Kielcach z dnia 26 sierpnia 2021 r., I SA/Ke 364/21, LEX nr 3223908.

Wyrok WSA w Poznaniu z dnia 17 listopada 2020 r., I SA/Po 454/20, <https://orzeczenia.nsa.gov.pl/doc/551AC3493B>, dostęp: 11.04.2024.

Wyrok WSA w Poznaniu z dnia 23 listopada 2023 r., I SA/Po 592/23, <https://orzeczenia.nsa.gov.pl/doc/F08BD0D741>, dostęp: 11.04.2024.

Interpretacje indywidualne

Interpretacja indywidualna Dyrektora KIS z dnia 12 września 2019 r., 0114-KDIP2-2.4010.358.2019.1.SJ, <https://eureka.mf.gov.pl/informacje/podglad/422991>, dostęp: 11.04.2024.

Interpretacja indywidualna Dyrektora KIS z dnia 17 marca 2020 r., 0111-KDIB1-2.4010.23.2020.1.MS, <https://eureka.mf.gov.pl/informacje/podglad/410480>, dostęp: 11.04.2024.

Inne źródła

Uzasadnienie rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych, ustawy – Ordynacja podatkowa oraz niektórych innych ustaw, druk sejmowy nr 2860 (VIII kad.), <https://orka.sejm.gov.pl/Druki8ka.nsf/0/9060A2C883ED1DE4C12583130069CECC/%24File/2860-uzas.docx>, dostęp: 11.04.2024.